

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**ÎNVĂȚĂMÂNTUL SIMULTAN
ÎNTR-O SERIE DE STATE
MEMBRE ALE UNIUNII
EUROPENE ȘI MAREA
BRITANIE - ASPECTE
COMPARATIVE**

studiu documentar

octombrie 2025

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa:

<http://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?den=dsdl-home1>

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu, consilier parlamentar

Direcția studii și documentare legislativă

Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București

Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070

E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

INTRODUCERE	4
AUSTRIA.....	5
BELGIA.....	7
FRANȚA.....	8
BULGARIA.....	9
SLOVACIA	11
IRLANDA	12
GERMANIA	13
MAREA BRITANIE	15
STUDII OECD	16
WEBOGRAFIE	21

INTRODUCERE

La nivelul Uniunii Europene, politica în domeniul educației aparține în principal statelor membre, existând o cooperare la nivel european prin inițiative precum *Spațiul European al Educației* și programe ca *Erasmus+*. Acestea vizează îmbunătățirea calității și echității în educație, inclusiv prin sprijinirea cadrelor didactice.

Învățământul simultan (Multi-grade, Composite, Multilevel classes) funcționează în câteva sisteme de învățământ din Europa, fiind în general specific zonelor rurale, izolate geografic sau cu un număr mic de elevi.

Deși nu există o reglementare unică la nivel UE, România, care a adoptat o nouă metodologie în anul 2024, stabilește, la rândul său, o serie de reguli pentru învățământul simultan:

- acesta se organizează, de regulă, la nivel primar și gimnazial.
- grupele de studiu cuprind elevi de la cel puțin două nivele de studiu diferite.
- se aplică în situațiile în care efectivele de elevi sunt sub pragul minim legal, în unități administrativ-teritoriale izolate geografic sau lingvistic.
- organizarea claselor simultane se realizează cu respectarea principiului finanțării de bază, luând în calcul coeficienți de corecție pentru numărul mic de elevi, izolare, severitatea dezavantajelor etc.

Formarea cadrelor didactice pentru învățământul simultan în UE urmează, în general, două modele majore:

- *modelul simultan* - studiile profesionale (pedagogice) încep odată cu studiul disciplinelor (formare integrată).
- *modelul consecutiv* - studiul disciplinelor este urmat de o fază separată de formare profesională/pedagogică.

În ceea ce privește formarea specifică pentru predarea în regim simultan, datele sunt mai puțin existente la nivel european, dar statisticile naționale recunosc adesea lipsa de pregătire specializată ca fiind o provocare majoră.

Uniunea Europeană sprijină:

- *îmbunătățirea calității formării* - prin inițiative ca *Erasmus+ Teacher Academies*, care au ca scop dezvoltarea unei perspective internaționale și a excelenței în formarea cadrelor didactice.
- *practica pedagogică* - obligatorie în cadrul formării inițiale, dar durata și organizarea variază semnificativ între statele membre.
- *dezvoltarea profesională continuă* - este considerată o îndatorire profesională în majoritatea țărilor europene, dar relevanța directă pentru predarea simultană depinde de oferta națională.

Recomandările OECD, deși adesea formulate la nivel de sistem național, vizează obiective strategice generale care pot influența pozitiv și învățământul simultan:

- Consolidarea guvernantei și finanțării

Revizuirea mecanismelor de finanțare și a rețelei școlare pentru a utiliza mai eficient fondurile publice și pentru a sprijini obiectivele politice, inclusiv abordarea inechităților.

- Echitate și sprijin

Definirea unor protocoale clare pentru a identifica școlile și elevii cu mai multe nevoi (categorii care se regăsesc adesea în învățământul simultan), pentru a le oferi sprijin adecvat.

- Transformarea profesiei didactice, respectiv:

- calificare înaltă, cu transformarea profesiei didactice într-una cu un nivel ridicat de calificare și de satisfacție profesională;
- standarde de competență, implicit finalizarea și utilizarea unor standarde de competență profesională pentru a clarifica așteptările în cariera didactică;
- mentoratul și învățarea între colegi, practic regândirea formării profesorilor prin mentorat și învățare între colegi, ceea ce este esențial pentru cadrele didactice care se confruntă cu complexitatea predării simultane.

ASPECTE COMPARATIVE

AUSTRIA

În Austria, învățământul simultan este o formă de organizare acceptată și practică, în special la nivelul școlilor primare din zonele rurale sau școlile mici.

1. Reglementări legislative și mod de organizare

Predarea simultană în Austria este considerată atât o necesitate administrativă, cât și o oportunitate pedagogică, fiind încurajată de autonomia sporită a școlilor.

• cadrul legal

- Legea organizării școlare¹ permite organizarea de clase cu grupuri de vârstă omogene sau eterogene, lăsând școlilor o anumită autonomie în deciziile privind organizarea predării.

Această situație apare cel mai frecvent în școlile primare care au un număr mic de elevi (cunoscute ca școli cu una, două sau trei săli de clasă). Procentul de școli primare mici este relativ ridicat (aproximativ 25%).

¹ <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10009265>

Clasele simultane pot include uneori și copii de la nivelul preșcolar împreună cu elevii din clasa 1 și 2, asigurând o tranziție graduală de la grădiniță la școală.

- *modul de organizare*

Clasele combinate pot reuni, de obicei, elevi de la toate cele patru clase primare (clasa 1 - clasa 4) într-o singură formațiune, sub îndrumarea aceluiași profesor. Poate include și elevii de la nivelul preșcolar.

Curriculum-ul și pedagogia aplicată se bazează pe principii pedagogice care utilizează vârsta eterogenă ca avantaj:

- *învățare individualizată și diferențiată*

Profesorul acționează ca un ghid și facilitator al procesului de învățare, nu doar ca „furnizor de materie”.

- *activitate desfășurată pe proiecte și sarcini deschise*

Elevii lucrează adesea în faze de muncă liberă sau în grupuri mici, urmărind obiective stabilite pentru nivelul lor.

- *învățarea de la egal la egal*

Elevii mai mari (clasele 3-4) devin mentori sau „ajutoare de profesor” pentru cei mai mici, ceea ce le consolidează cunoștințele și le dezvoltă abilitățile sociale și de responsabilitate.

- *organizarea spațiului*

Clasa este adesea amenajată ca un „peisaj de învățare” cu zone dedicate pentru lucrul individual, lucrul în perechi și activități de grup.

2. *Formarea cadrelor didactice*

Formarea profesorilor pentru învățământul primar în Austria se realizează la Colegiile pedagogice și include competențe relevante pentru predarea în clase eterogene.

- *formarea inițială*

Formarea inițială pentru profesorii de școală primară se desfășoară în două cicluri:

- licență: 4 ani (240 ECTS).

- masterat: minimum 1 an (60 ECTS).

În curriculumul de formare a profesorilor sunt incluse module care abordează:

- didactica diferențiată și individualizată.

- incluziunea și pedagogia incluzivă - competențe esențiale pentru gestionarea unei clase eterogene din punct de vedere al vârstei și al nivelului de dezvoltare.

- practica în clase simultane. Stagiile de practică vizează experiența în diverse contexte școlare, inclusiv în școlile cu structuri de clase simultane.

- *formarea continuă*

Centrele de formare continuă oferă cursuri specializate pentru cadrele didactice care predau efectiv în aceste structuri. Cursurile se concentrează pe:

- dezvoltarea de strategii de cooperare și mentorat între elevi.

- planificarea curriculară pe termen lung în ciclu.

- managementul resurselor didactice pentru mai multe niveluri.

BELGIA

În Belgia, sistemul de învățământ este organizat la nivelul comunităților lingvistice (comunitatea flamandă, comunitatea franceză și comunitatea germanofonă). Reglementările privind învățământul simultan (*classes à plusieurs niveaux*) sunt stabilite la nivelul acestor structuri.

Comunitatea franceză recunoaște și reglementează organizarea claselor simultane în învățământul primar, în principal din motive demografice și geografice.

1. Reglementări legislative și mod de organizare

Învățământul simultan este o realitate legal recunoscută în învățământul fundamental (matern și primar), mai ales în școlile mici din zonele rurale.

Legislația (decrete și circulare anuale, cum ar fi Decretul din 13/07/1998 privind organizarea învățământului primar²) nu interzice predarea simultană, ci o menționează ca o modalitate de organizare a școlilor în care nu există un număr suficient de elevi pentru a forma grupe separate.

Învățământul matern și primar (de la 2,5 la 12 ani) este privit ca un continuum pedagogic, ceea ce facilitează organizarea pe cicluri de învățare și implicit, predarea simultană. De exemplu, clasele din ciclul inferior al primarului (P1-P2) sunt adesea grupate.

2. Organizarea claselor simultane

- gruparea vârstelor/nivelurilor

Se pot grupa elevi de vârste diferite și, implicit, din ani de studiu diferiți (de exemplu, P1-P2 sau P3-P4), în special în școlile din zone izolate.

- reglementarea numărului de elevi

Decretul stabilește norme privind numărul mediu de elevi/clasă, iar organizatorii de rețea sunt responsabili să asigure o alocare rezonabilă a resurselor chiar și în clasele simultane. Totuși, numărul mic de elevi dintr-o zonă este cel care determină necesitatea grupării.

- curriculum

Profesorii sunt obligați să acopere obiectivele și competențele prevăzute de curriculum-ul specific fiecărui nivel de studiu inclus în clasa simultană, necesitând o adaptare și o diferențiere pedagogică semnificativă.

3. Formarea cadrelor didactice

Deși reglementările nu includ un curs obligatoriu separat numit strict "Didactica învățământului simultan", competențele necesare pentru acest tip de predare sunt vizate în reformele recente ale formării inițiale.

- *formarea inițială*

Programele de formare inițială pentru profesorii de școală primară (care în Comunitatea franceză au fost recent extinse de la 3 la 4 ani - Nivel Master, conform reformei din 2019) pun accent pe dobândirea de competențe pentru:

- *Diferențierea pedagogică*

- gestionarea claselor eterogene și a dificultăților de învățare;
- utilizarea de metodologii care vizează munca autonomă a elevilor (esențială în predarea simultană);

² <https://gallilex.cfwb.be/textes-normatifs/22229>

- stagii de practică. Viitorii profesori sunt încurajați să efectueze stagii de practică pedagogică în contexte școlare variate, inclusiv în școli rurale sau mici, care adesea funcționează în regim simultan.
- formarea continuă;
- suport țintit.

Formarea profesională continuă, organizată de Institutul de formare profesională continuă (IFPC), precum și la nivelul fiecărei rețele de învățământ, oferă adesea module specifice care vizează direct sau indirect nevoile profesorilor din clasele simultane:

- *managementul clasei complexe.*
- *planificarea pe cicluri de învățare.*
- *tehnici de tutorat între elevi.*

FRANȚA

În Franța, învățământul simultan reprezintă o realitate frecventă, în special în școlile primare din mediul rural.

1. Reglementări legislative și mod de organizare³

Spre deosebire de unele state unde este considerat o soluție excepțională, în Franța, deși nu există o lege distinctă, clasele multi-nivel sunt reglementate prin decizii administrative și organizatorice la nivel de inspectorate școlare și se bazează pe principii pedagogice bine stabilite.

Modelul decizional la nivel de inspectorat (DSDEN) este unul de subsidiaritate și de aplicare a legii naționale, având ca obiectiv uniformitatea pe întreg teritoriul național și echitatea în alocarea resurselor. Deciziile sunt, prin urmare, adaptări contextuale ale directivelor centrale la realitățile demografice și geografice departamentale.

- Necesitate administrativă și educațională

Organizarea claselor multi-nivel (cu elevi de vârste și niveluri de studiu diferite) este adesea rezultatul unui număr mic de elevi dintr-o zonă geografică, fiind o soluție pentru menținerea școlilor mici din mediul rural.

- Nivel de aplicare

Se regăsește preponderent în învățământul primar, care include ciclul preșcolar și cel elementar. Sunt foarte răspândite: aproximativ nouă școli primare din zece au cel puțin o clasă care grupează elevi de niveluri diferite. Aproximativ 44,9% dintre elevi din școlile primare franceze sunt școlarizați în astfel de clase.

Deși obiectivele generale vizează o dimensiune maximă a clasei de 24 de elevi în școala primară (o cifră adesea consolidată de politicile educaționale recente, în special pentru CP/CE1/CE2), propunerile legislative au sugerat uneori reducerea pragului pentru clasele cu mai multe niveluri (de exemplu, 22 de elevi pentru două niveluri, 20 pentru trei niveluri etc.) pentru a ține cont de volumul de muncă crescut legat de diferențiere.

³ https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071191/

- Principii pedagogice

Studiile din Franța (și reperatele europene, cum ar fi cele din Irlanda) sugerează că, deși nu există diferențe majore în ceea ce privește rezultatele academice, clasele multi-nivel aduc plus-valoare semnificativă în termeni de:

- autonomie - elevii devin mai autonomi și învață să se coordoneze reciproc.
- competențe sociale - are loc îmbunătățirea interacțiunilor și sprijinului reciproc între elevi de vârste diferite.
- flexibilitate - recunoașterea și gestionarea eterogenității elevilor, care este oricum prezentă și în clasele cu un singur nivel.

2. Formarea cadrelor didactice

Formarea cadrelor didactice franceze se realizează în cadrul sistemului universitar, în instituții numite IUFM, care au evoluat în ESPE (*Écoles Supérieures du Professorat et de l'Éducation*), și apoi în INSPÉ (*Instituts Nationaux Supérieurs du Professorat et de l'Éducation*).

- Modelul de formare

Franța aplică modelul simultan de pregătire inițială pentru învățători și educatori. Acest model integrează pregătirea academică, profesională și practica pedagogică pe durata studiilor de masterat (după obținerea licenței).

- Pregătire specifică

Deși formarea inițială pune accent pe gestionarea eterogenității, nu toate programele oferă un modul obligatoriu și extins dedicat exclusiv predării în clase multinivel.

- Formarea continuă

Cadrul didactic este considerat un funcționar al statului cu obligația de dezvoltare profesională. Inspectoratele școlare și centrele de formare oferă programe și module special concepute pentru a dezvolta competențe metodologice de predare simultană, inclusiv tehnici de lucru individualizat și învățare prin cooperare.

BULGARIA

În Bulgaria, învățământul simultan este reglementat ca o soluție necesară, în special în școlile din zonele rurale cu un număr mic de elevi.

1. Reglementări legislative și mod de organizare

Organizarea claselor simultane în sistemul preuniversitar bulgar se bazează pe Legea educației preșcolare și școlare⁴.

⁴ <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2136641509>

- *aplicare*

Clasa simultană este permisă, de regulă, doar în învățământul primar (clasele I-IV), fiind o măsură pentru asigurarea accesului la educație în comunitățile mici.

- *condiții de constituire*

Organizarea claselor simultane depinde de numărul total de elevi dintr-un anumit ciclu de învățământ la nivelul școlii. Dacă numărul elevilor nu permite formarea unor clase separate conform normelor (efective minime), se recurge la formarea unei clase combinate (simultane) care cuprinde elevi din două sau mai multe clase (de exemplu, clasa I cu clasa a II-a, sau clasa a III-a cu clasa a IV-a).

- *aprobare*

Decizia de a forma o clasă simultană este luată de directorul școlii și necesită aprobarea Inspectoratului regional de Educație, în conformitate cu planul de formare a claselor.

- *finanțare*

Finanțarea școlilor se realizează pe baza costului standard per elev. În cazul claselor cu efective mici și al celor simultane, se pot aplica coeficienți de corecție pentru a compensa costurile crescute pe elev și pentru a susține calitatea procesului didactic.

2. *Formarea cadrelor didactice*

Formarea profesorilor și învățătorilor în Bulgaria este un domeniu prioritar, având în vedere particularitățile predării în clasele combinate.

- *Formare inițială*

Formarea cadrelor didactice se realizează în principal în universități, prin programe de licență și masterat. Deși programele generale pun accent pe psihopedagogie și gestionarea eterogenității, nu toate includ o specializare aprofundată obligatorie în predarea simultană.

- *Formare continuă (perfecționare)*

Dată fiind prezența claselor simultane, autoritățile educaționale și instituțiile de formare (cum ar fi centrele de perfecționare universitare) oferă module de formare continuă dedicate metodologiei predării în medii multigrade.

Aceste cursuri vizează dezvoltarea unor competențe specifice, cum ar fi:

- proiectarea didactică adaptată pentru predarea concomitentă a mai multor programe școlare.

- utilizarea metodelor de învățare prin cooperare și individualizare a sarcinilor.

- gestionarea eficientă a timpului și a spațiului în clasă.

SLOVACIA

În Slovacia, învățământul simultan este reglementat ca o formă de organizare specifică, predominantă în școlile primare din satele mici sau din zonele izolate.

1. Reglementări legislative și mod de organizare

Cadrul legislativ principal este reprezentat de Legea educației școlare⁵, care permite în mod explicit funcționarea acestor tipuri de clase în anumite condiții.

- scop

Clasele cu mai multe niveluri sunt înființate ca o soluție de a menține școlile deschise în localitățile cu un număr insuficient de elevi pentru a forma clase separate, asigurând astfel accesul la educație.

- nivelul de aplicare

Se aplică, de regulă, în învățământul primar (mai ales în primele patru clase).

- organizare

O clasă simultană poate cuprinde elevi din două, trei sau chiar patru clase (niveluri de studiu) diferite, sub îndrumarea unui singur cadru didactic.

Numărul maxim de elevi într-o astfel de clasă este strict reglementat, fiind de obicei mai mic decât cel al claselor obișnuite, pentru a permite o gestionare pedagogică adecvată a procesului didactic complex.

Procesul de învățare trebuie să respecte curriculumul național, dar se utilizează programe educaționale școlare adaptate, care iau în considerare specificul predării simultane (alternarea activităților frontale, individuale și în grupuri de nivel).

- decizie

Înființarea unei astfel de clase necesită aprobarea Ministerului Educației, Științei, Cercetării și Sportului din Republica Slovacă sau a autorității regionale competente.

2. Formarea cadrelor didactice

Predarea în clasele simultane necesită competențe pedagogice superioare de diferențiere și individualizare, iar sistemul slovac de formare le abordează prin:

- formarea inițială

Formarea inițială pentru învățătorii din ciclul primar se realizează la nivel universitar. Programele de studiu (licență și masterat) includ module de Didactica învățământului primar care, de multe ori, tratează problematica specifică a claselor multigrade, punând accent pe:

- diferențierea pedagogică: capacitatea de a adapta conținutul, metodele și evaluarea pentru elevii de niveluri diferite.
- organizarea activității independente a elevilor.

⁵ <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/245/>

- *formarea continuă*

• *module specializate*

Centrele de formare a personalului didactic oferă programe de perfecționare special concepute pentru a dezvolta competențe în managementul și metodologia predării în clasele simultane. Acestea se concentrează pe planificare, orar flexibil, gestionarea simultană a două sau mai multe discipline și lucrul cu grupurile de nivel.

• *suport metodic*

Cadrele didactice din aceste școli beneficiază, de asemenea, de un suport metodologic sporit din partea inspectoratelor școlare regionale.

IRLANDA

În Irlanda, predarea simultană este o trăsătură structurală predominantă a sistemului de învățământ primar, în special în școlile mici și rurale. Statisticile evidențiază faptul că un procent semnificativ (aproximativ o treime) dintre elevii irlandezi din ciclul primar studiază în clase simultane.

1. *Reglementări legislative și mod de organizare*

În Irlanda, decizia de a forma clase simultane este, în mare măsură, o decizie administrativă a fiecărei școli, bazată pe alocarea de personal de la Departamentul de educație, precum și pe numărul de elevi.

Departamentul pentru Educație nu impune o politică specifică, centralizată, privind clasele simultane. Totuși, alocarea numărului de profesori (care depinde de numărul total de elevi din școală) impune adesea școlilor mici să combine diferite grupe de vârstă.

Fiecare școală (prin Director și Consiliul de Conducere) elaborează o politică privind clasele simultane. Aceasta stabilește criterii clare pentru:

- *gruparea elevilor*

Se încearcă maximizarea oportunităților educaționale și minimizarea raportului elev/profesor. Criteriile includ vârsta, abilitățile mixte, echilibrul de gen și nevoile elevilor.

- *transparența*

Părinții sunt informați cu privire la motivele și criteriile de formare a claselor simultane.

Nivelul de aplicare este predominant în învățământul primar (care durează 8 ani⁶:

- clasele *multi-grade* combină elevi din doi sau mai mulți ani de studiu sub același profesor (de exemplu, clasa 3 și clasa 4).
- clasele care combină elevi din ani de studiu diferiți în școlile mari, din motive administrative (de exemplu, un număr prea mare de elevi într-o singură grupă).

⁶ <https://www.irishstatutebook.ie/eli/1998/act/51/enacted/en/html>

Elevii își păstrează statutul de clasă (elev de clasa a 3-a, de exemplu) și parcurg conținutul specific clasei lor.

Profesorul este considerat un profesionist instruit să adapteze și să personalizeze conținutul curricular pentru a se potrivi nivelului individual al fiecărui elev din clasă. Accentul este pus pe literație⁷ și numerație. Pentru disciplinele de bază (engleză și matematică), predarea este adesea organizată pe grupuri de nivel în cadrul aceleiași ore, folosind și sprijin din partea profesorilor de Educație Specială (*Special Education Teacher*).

2. Formarea cadrelor didactice

Factorii de decizie recunosc faptul că predarea simultană este o practică obișnuită, integrând pregătirea pentru clasele *multi-grade* în formarea inițială și oferind oportunități de dezvoltare profesională.

- Formarea inițială (*Bachelor of Education*)

Programele de licență în Educație Primară (B.Ed.) includ, ca parte a stagiilor profesionale, experiența obligatorie de a predă în diverse medii, inclusiv în școli cu clase simultane.

În acest cadru se pun bazele pedagogice necesare pentru gestionarea claselor eterogene, inclusiv:

- *metodologii de diferențiere.*
- *înțelegerea modului în care învață copiii de vârste diferite.*
- *dezvoltarea profesională continuă.*

Profesorii au acces la cursuri de formare continuă care se axează pe:

- *strategii de predare în clasele multigrade:* managementul eficient al timpului, organizarea mediului de învățare și utilizarea învățării de la egal la egal (*peer-to-peer learning*).

- *adaptarea curriculumului:* planificarea pe termen lung pentru a asigura parcurgerea completă și ne-repetată a curriculumului în clasele cu mai multe niveluri.

GERMANIA

Sistemul de învățământ din Germania este federalizat, ceea ce înseamnă că reglementările legislative privind organizarea școlară, inclusiv învățământul simultan⁸ și formarea cadrelor didactice, variază de la un land la altul.

1. Reglementări legislative și mod de organizare

Învățământul simultan este o caracteristică prezentă, dar nu predominantă, fiind specifică mai ales școlilor primare mici din zonele rurale.

- Cadrul legal la nivel de land

Conferința Miniștrilor Educației stabilește un cadru general, dar fiecare din cele 16 landuri este responsabil pentru propria sa legislație școlară.

⁷ Abilitatea de a identifica, înțelege, exprima și crea concepte, sentimente, opinii atât verbal cât și în scris sau altfel spus capacitatea de a comunica și a stabili conexiuni cu alte persoane.

⁸ https://www.schuleneegg.ch/docn/240850/Mehrklassenschule_Esslingen.pdf

La fel ca în alte țări, clasele simultane sunt adesea rezultatul unei necesități pragmatice în școlile cu un număr mic de elevi, în special în zonele slab populate, pentru a menține deschise școlile locale.

Unele landuri folosesc un model care integrează elevii din clasele 1 și 2 (uneori chiar și a 3-a) într-o singură clasă. Elevii parcurg acest ciclu în 1, 2 sau 3 ani, în funcție de ritmul lor individual, eliminând repetenția și promovând învățarea individualizată.

- Modul de organizare

Nivelul de aplicare este, în general, școala primară, clasele 1-4, sau clasele 1-6 în landurile Berlin și Brandenburg.

În clasele simultane, accentul se mută de la predarea frontală unificată la diferențierea internă. Profesorul trebuie să asigure că toți elevii, indiferent de nivelul lor, ating standardele de competență stabilite de Land.

În ceea ce privește metodele pedagogice, se folosesc modele precum:

- activitate independentă pe sarcini adaptate nivelului elevilor.
- învățarea de la egal la egal.

2. Formarea cadrelor didactice

Formarea profesorilor în Germania este o competență a landurilor și se desfășoară în două faze principale: faza universitară și serviciul de pregătire practică.

• Faza universitară

Formarea pentru a deveni profesor are loc în universități și colegii pedagogice și cuprinde:

- *studii de specialitate* (două discipline).
- *didactica specialității* (metode de predare).
- *științe ale educației/pedagogie*.
- *abordarea diversității*.

În cadrul universitar, există o tendință crescândă de a include module axate pe incluziune și gestionarea diversității (inclusiv a claselor cu vârste eterogene) ca un principiu fundamental al profesiei didactice.

• Serviciul de pregătire

După absolvirea studiilor universitare (care se încheie cu examenul de stat sau o diplomă de masterat), urmează o fază practică obligatorie de 18-24 de luni, sub supraveghere specializată.

În cadrul acestui program, profesorii viitori își dezvoltă abilitățile practice de predare, inclusiv metodele de diferențiere internă, care sunt esențiale pentru gestionarea unei clase simultane. Școlile cu predare simultană pot servi ca loc de stagiul pentru dobândirea acestor competențe specifice.

MAREA BRITANIE

În Marea Britanie (în special în Anglia), învățământul simultan este reprezentat de clase cu elevi de vârste variate sau clase compozite. Acestea funcționează, în special în școlile primare din zonele rurale cu un număr mic de elevi sau în școlile mici.

1. Reglementări legislative și mod de organizare

Nu există o legislație specifică care să oblige școlile să formeze clase de vârste mixte, ci mai degrabă reglementări care permit și definesc condițiile în care acestea pot funcționa, în contextul general al legislației școlare - Legea educației⁹.

- Baza legală

Decizia de a crea o astfel de clasă este luată la nivelul fiecărei școli (de către director și Consiliul de Guvernatori) și este dictată de necesitățile practice legate de numărul de elevi pe fiecare an de studiu și de dimensiunea clasei.

Cea mai strictă reglementare este legată de numărul de elevi într-o clasă (pentru copiii mici):

- În *Key Stage 1* (clasele 1 și 2, 5-7 ani), o clasă nu poate depăși 30 de elevi cu un singur cadru didactic.

- Dacă o clasă mixtă include elevi din KS1, trebuie să respecte această limită de 30 de elevi.

- Structura claselor

Clasele mixte sunt formate, de obicei, din elevi din doi ani de studiu adiacenți (ex. anul 3 și anul 4), adesea în cadrul aceleiași structuri (ex. *Lower Key Stage 2: anul 3 și 4*).

- Curriculum

Profesorii trebuie să asigure respectarea curriculumului național pentru fiecare an de studiu inclus în clasă.

Se utilizează adesea un program ciclic pe doi sau mai mulți ani, pentru disciplinele non-fundamentale (istorie, geografie, artă, etc.), pentru a se asigura că elevii nu repetă aceleași subiecte pe parcursul școlarizării în clasa mixtă.

Pentru disciplinele fundamentale precum engleza și matematica, predarea este intens diferențiată și adesea se face pe grupuri de nivel/vârstă, pentru a acoperi obiectivele specifice fiecărui an de studiu.

2. Formarea cadrelor didactice

Deși formarea inițială a profesorilor nu include un modul obligatoriu de specializare în predarea simultană, competențele necesare sunt considerate o extensie a abilităților de predare diferențiată.

- formarea inițială

⁹ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2011/21>

Noii profesori sunt formați să predea întregul *Key Stage* (de exemplu, toți anii din ciclul primar) și să folosească metode de diferențiere și individualizare a predării, esențiale pentru clasele mixte.

- *dezvoltarea profesională continuă*

Există numeroase cursuri de formare continuă oferite de consultanți privați, autoritățile locale și centrele de excelență, special concepute pentru profesorii care predau în clase de vârste mixte.

Aceste cursuri se concentrează pe:

- *planificarea pe termen lung*;
- *managementul eficient al clasei* (gestionarea timpului și a resurselor pentru activități independente și dirijate simultane);
- *pedagogii specifice*, care maximizează beneficiile sociale și academice ale învățării între egali.

STUDII OECD

Studiile Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), în special prin programe precum *TALIS (Teaching and Learning International Survey)* și seria *Education Policy Outlook*, nu emit reglementări legislative, ci analizează și oferă recomandări de politică privind predarea în clasele cu vârste/niveluri multiple, concentrându-se pe pedagogie și formarea profesorilor.

1. Concluzii generale privind învățământul simultan

OECD tratează învățământul simultan ca pe o realitate operațională în multe sisteme de învățământ, nu doar în țările în curs de dezvoltare, ci și în școlile mici din mediul rural din țările membre.

- Apare adesea din necesitate (număr redus de elevi, menținerea școlilor locale), dar poate fi adoptat și ca o alegere pedagogică pozitivă (modelul "clasei de familie").
- O problemă majoră este că, în multe țări, politicile naționale, curriculumul și sistemele de evaluare sunt concepute pentru clase cu o singură grupă de vârstă, ignorând sau recunoscând insuficient specificul claselor simultane.

2. Modul de organizare

OECD subliniază că eficacitatea predării simultane depinde de competențele profesorului de a gestiona eterogenitatea.

- Diferențierea instruirii este elementul central. Profesorii trebuie să fie capabili să aplice diferențierea internă, adaptând sarcinile de învățare la nivelul individual al fiecărui elev, indiferent de clasa nominală.

- Se încurajează utilizarea strategică a elevilor mai mari sau mai avansați în roluri de mentori sau tutori, ceea ce aduce beneficii cognitive și sociale ambelor părți.
- Necesitatea de a structura mediul de învățare (spațiu și timp) pentru a permite perioade de lucru independent și în grupuri mici, eliberând profesorul pentru a lucra direct cu o anumită grupă de nivel.
- Necesitatea unor *curricula* care să permită o progresie flexibilă și o organizare pe cicluri de învățare (integrarea claselor 1 și 2), în loc de norme rigide anuale.

3. Formarea cadrelor didactice

OECD consideră că o formare neadecvată este principala vulnerabilitate a sistemului simultan și face recomandări clare pentru ambele faze ale carierei didactice.

• Formarea inițială (I.T.E.)

- Integrarea competențelor

Competențele necesare pentru predarea în clase simultane (didactica diferențiată, managementul diversității, planificarea pe cicluri) trebuie să fie integrate explicit în programa de studii universitare pentru viitorii profesori.

- Practica relevantă

Este esențial ca viitorii profesori să aibă oportunități de practică pedagogică (stagii) în școli reale cu predare simultană, sub îndrumarea unor profesori mentori bine pregătiți.

• Dezvoltarea profesională continuă (C.P.D.)

Programele de formare continuă trebuie să fie orientate spre practică și să abordeze direct nevoile profesorilor care predau simultan, în special în ceea ce privește:

- Proiectarea materialelor și a planificării pe mai multe niveluri.
- Evaluarea formativă și utilizarea datelor pentru individualizare.
- Învățarea colaborativă.

OECD evidențiază că formele bazate pe colaborare și rețele profesionale (învățarea între colegi, comunități de practică) sunt percepute de profesori ca fiind cele mai eficiente, dar sunt, adesea, slab reprezentate, politicile trebuind să sprijine crearea unor astfel de structuri.

1. Raportul TALIS (Teaching and Learning International Survey)¹⁰

TALIS este un raport internațional care se concentrează pe mediul de învățare și condițiile de lucru ale cadrelor didactice. Deși nu se referă direct la învățământul simultan, oferă date esențiale despre competențele necesare pentru acest tip de predare.

¹⁰ https://www.oecd.org/en/publications/talis-2018-results-volume-i_1d0bc92a-en.html

Obiectivul principal al TALIS este de a oferi guvernelor și factorilor de decizie din domeniul educației indicatori comparabili la nivel internațional și o analiză pertinentă a politicilor, bazată pe perspectivele profesioniștilor din școli.

- *Obiective și domenii cheie*

TALIS colectează informații detaliate de la eșantioane reprezentative la nivel național de profesori și directori de școli pentru a:

- oferi un canal de comunicare profesorilor și directorilor pentru a contribui la analiza și dezvoltarea politicilor educaționale.
- genera informații comparabile pentru ca țările să învețe din experiența altora.
- promova cele mai bune condiții pentru o predare și o învățare eficientă.

- *Teme abordate*

Studiul acoperă o gamă largă de aspecte legate de profesia didactică, de mediu și de condițiile de muncă, incluzând:

- condițiile de muncă ale profesorilor și directorilor (timpul de lucru, stabilitatea contractului, salariul).
- dezvoltarea profesională continuă (participarea, relevanța, impactul).
- practicile de predare (metodele didactice folosite, adaptarea predării la diversitatea elevilor).
- climatul școlar și mediul de învățare (disciplina, relațiile profesor-elev, sprijinul din partea directorului).
- conducerea școlară (stilurile de conducere, leadership-ul didactic și administrativ).
- auto-eficacitatea și satisfacția profesională a profesorilor.
- intențiile de carieră (motivația de a predă, dorința de a rămâne în profesie).

- *Teme emergente*

Fiecare ciclu TALIS (administrat periodic, de exemplu, 2008, 2013, 2018, 2024) introduce și teme relevante actuale, cum ar fi:

- utilizarea tehnologiei și a inteligenței artificiale (AI) în predare.
- diversitatea elevilor și adaptarea predării pentru nevoi speciale.
- educația pentru sustenabilitatea mediului (începând cu ciclul 2024).

- *Componente adiționale*

Programul TALIS a dezvoltat și câteva componente complementare:

1. *TALIS Starting Strong (TALIS SS)*

Această extensie se concentrează pe personalul angajat în educația și îngrijirea copiilor preșcolari și pe directorii acestor centre. Scopul este acela de a înțelege organizarea, calitatea și echitatea sistemelor ECEC la nivel internațional.

2. *Teacher Knowledge Survey (TKS)*

TKS evaluează cunoștințele profesorilor despre predare și învățare (cunoștințele lor specializate de pedagogie) și modul în care această cunoaștere se raportează la activitatea și formarea lor.

3. *Global Teaching InSights (GTI)*

Reprezintă un proiect care, prin observarea directă a predării, testează noi metode de cercetare pentru a înțelege ce practici de predare sunt cele mai eficiente. Acesta oferă o colecție importantă de date despre practicile didactice de calitate pentru a stimula reflecția și schimbul de cunoștințe.

• *Modul de operare*

TALIS este un studiu bazat pe chestionare auto-administrate de către profesori și directorii de școli.

- se aplică unui eșantion național reprezentativ de școli și profesori.
- vizează profesori care predau la un anumit nivel de învățământ (de exemplu, ciclul gimnazial - ISCED nivelul 2).
- se aplică standarde tehnice riguroase (eșantionare, traducere, verificare, administrare) pentru a asigura calitatea și comparabilitatea datelor.

• *Impactul politic*

Prin colectarea de date care oferă o imagine de ansamblu asupra resurselor, practicilor și moralului profesorilor, TALIS ajută factorii de decizie să:

- elaboreze politici informale care îmbunătățesc calitatea predării și mediul de învățare.
- evalueze impactul politicilor educaționale existente.
- identifice provocările comune și soluțiile eficiente adoptate de alte țări.

În esență, TALIS este instrumentul OECD care asigură că perspectivele și condițiile de muncă ale profesorilor și directorilor sunt integrate în mod central în dialogul internațional și în dezvoltarea politicilor educaționale.

2. *Seria Education Policy Outlook (EPO)*¹¹

Aceste rapoarte oferă o imagine de ansamblu asupra reformelor și politicilor educaționale din țările membre, evidențiind cele mai bune practici.

Secțiunile dedicate echității și incluziunii analizează politicile care vizează sprijinirea elevilor din școlile mici sau din zonele rurale (unde învățământul simultan este cel mai des întâlnit).

• *Exemple de politici*

- *alocarea resurselor*

¹¹ <https://gpseducation.oecd.org/revieweducationpolicies/#!node=&filter=all>

Politicile analizate vizează modalități de alocare a resurselor suplimentare (personal de sprijin, materiale didactice) pentru școlile mici, recunoscând dificultățile sporite ale predării simultane.

- flexibilizarea curriculei

Recomandări pentru dezvoltarea unor curricule bazate pe competențe și cicluri de învățare (mai degrabă decât pe ani școlari puțin flexibili), pentru a facilita predarea elevilor de niveluri diferite în aceeași sală.

• Formarea cadrelor didactice (recomandări)

Accentul este pus pe necesitatea de a oferi suport țintit profesorilor care lucrează cu grupuri eterogene, asigurând că didactica claselor simultane nu este tratată ca o simplă strategie de urgență, ci ca o competență specializată.

EPO a scos în evidență patru principii directoare care stau la baza politicilor educaționale de succes:

- *construirea/restabilirea încrederii* - valorizarea profesioniștilor și dezvoltarea unei viziuni comune.
- *abordarea inegalității*, respectiv asigurarea echității la toate nivelurile sistemului.
- consolidarea coerenței - alinierea scopurilor, structurilor și practicilor pentru o mai mare eficiență.
- utilizarea responsabilă a tehnologiilor digitale, implicit îmbunătățirea capacității profesiei didactice de a folosi tehnologia.

Seria Education Policy Outlook este un instrument important pentru *peer learning*. Aceasta permite țărilor să identifice soluții care au funcționat în alte sisteme și să le adapteze la propriul context, facilitând astfel dialogul la nivel înalt și urmărirea obiectivelor stabilite de, spre exemplu, Declarația Ministerială a OECD din 2022 privind construirea unor societăți echitabile prin educație.

3. PISA (*Programme for International Student Assessment*)

Deși PISA măsoară performanța elevilor, datele sale sunt adesea folosite pentru a corela rezultatele cu unele caracteristici ale școlii.

Cercetătorii folosesc datele PISA pentru a analiza dacă elevii din școlile mici sau din zonele rurale (care pot avea clase simultane, deși nu sunt direct măsurate) sau obțin rezultate diferite față de elevii din mediul urban.

- implicații pentru organizare

Aceste analize indirecte subliniază, de asemenea, necesitatea ca politicile de organizare școlară (cum ar fi comasarea sau menținerea școlilor mici) să fie însoțite de măsuri pedagogice compensatorii pentru a asigura calitatea, indiferent de mărimea și structura clasei.

WEBOGRAFIE

- <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10009265>
- <https://gallilex.cfwb.be/textes-normatifs/22229>
- https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071191/
- <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2136641509>
- <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/245/>
- <https://www.irishstatutebook.ie/eli/1998/act/51/enacted/en/html>
- https://www.schulenegg.ch/docn/240850/Mehrklassenschule_Esslingen.pdf
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2011/21>
- https://www.oecd.org/en/publications/talis-2018-results-volume-i_1d0bc92a-en.html
- <https://gpseducation.oecd.org/revieweducationpolicies/#!node=&filter=all>